

ŚLĄSKI OGRÓD BOTANICZNY
- ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
STATUTOWEJ ZA OKRES
01.01.2019 r. - 31.12.2019 r.

Mikołów, 2020

Spis treści

INFORMACJE OGÓLNE	5
1. Skład Zarządu Śląskiego Ogrodu Botanicznego – Związku Stowarzyszeń	5
2. Posiedzenia Zarządu w roku 2019.....	5
3. Skład Komisji Rewizyjnej Śląskiego Ogrodu Botanicznego – Związku Stowarzyszeń.....	5
4. Walne zgromadzenia członków zwołane w roku 2019	6
5. Pracownicy Śląskiego Ogrodu Botanicznego	6
6. Kursy i szkolenia pracowników Śląskiego Ogrodu Botanicznego.....	6
7. Stażyści i praktykanci.....	6
8. Kursy i szkolenia organizowane przez Śląski Ogród Botaniczny	7
9. Kontrole na terenie ŚOB w roku 2019.....	7
10. Ogród jako jednostka naukowa	8
11. Współpraca.....	9
12. Wolontariat.....	10
UTRZYMANIE INFRASTRUKTURY ZARZĄDZANEJ PRZEZ ŚLĄSKI OGRÓD BOTANICZNY – ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ.....	10
1. Utrzymanie infrastruktury Centrum Edukacji Przyrodniczej i Ekologicznej Śląskiego Ogrodu Botanicznego	10
2. Utrzymanie infrastruktury Ośrodka Edukacji Ekologicznej Dzieci	11
3. Budynek techniczno-socjalny przy ul. Zamkowej 2.....	11
4. Utrzymanie infrastruktury towarzyszącej kolekcji roślin ozdobnych.....	11
5. Regionalna Stacja Edukacji Ekologicznej w Radzionkowie	12
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI EDUKACJI PRZYRODNICZEJ I EKOLOGICZNEJ	12
1. Realizacja warsztatów edukacyjnych	12
2. Programy edukacyjne.....	12
3. Pozostałe warsztaty, stoiska edukacyjne i szkolenia.....	13
4. Udział w konferencjach i szkoleniach.....	14

5. Wydawnictwa edukacyjne	14
6. Pozostałe działania	15
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI ŚLĄSKI KALENDARZ EKOLOGICZNY	15
1. Śląski Kalendarz Ekologiczny	15
2. Akcje zbiórki elektrośmieci	16
3. Akcje edukacyjno – ekologiczne.	17
4. Partnerzy i instytucje współpracujące ze Śląskim Kalendarzem Ekologicznym przy organizacji rodzinnych świąt przyrodniczo-ekologicznych	17
5. Udział pracowników ŚKE w konferencjach, szkoleniach oraz wydarzeniach zewnętrznych.	18
6. Wywiady udzielone przez pracowników ŚKE	18
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ ŚLASKIEGO BANKU NASION	19
1. Główne zadania	19
2. Pozostałe zadania	21
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ PRACOWNI BADAŃ NAD SYSTEMAMI ADAPTACYJNYMI	22
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI KOLEKCJI SIEDLISKOWYCH ŚLĄSKIEGO OGRODU BOTANICZNEGO W RADZIONKOWIE	22
1. Edukacja	22
1.1 Realizacja warsztatów edukacyjnych (w terminie od 01.01.2019 do 31.10.2019):	22
1.2. Wydarzenia edukacyjne	23
1.3. Organizowane/współorganizowane kursy, szkolenia, spotkania	23
2. Realizowane/współrealizowane projekty w 2019 r.	24
3. Zlecenia zewnętrzne	24
4. Stażyści i praktykanci	24
5. Udział w szkoleniach, kursach	24
6. Konferencje naukowe, publikacje	25
7. Rozbudowa i pielęgnacja kolekcji roślinnych w Ogrodzie botanicznym	25
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI KOLEKCJI NAUKOWYCH, ZACHOWAWCZYCH ORAZ OZDOBNYCH	25

1. Pracownicy.....	26
2. Realizowane zadania	26
3. Zadania związane z pielęgnacją kolekcji Śląskiego Ogródu Botanicznego	27
4. Udział w seminariach, konferencjach i targach	28
5. Organizowane szkolenia.....	28
6. Współpraca.....	28
7. Wydawnictwa	29
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁAŃ PROMOCYJNYCH, W TYM WSPÓŁPRACY Z MEDIAMI	29
1. Telewizja.....	29
2. Facebook	29
3. Strona WWW	29
4. Radio	30
5. Prasa.....	30
6. Serwisy internetowe i portale społecznościowe	31
7. Organizacje i instytucje wspierające promocję wydarzeń w Ogrodzie	31
8. Wywiady udzielone przez pracowników	31
9. Artykuły (ŚOB w Mikołowie).....	31
10. Wystawy	32
SZACOWANA LICZBA ODWIEDZAJĄCYCH OGRÓD	32
POZYSKIWANIE FUNDUSZY ZEWNĘTRZNYCH.....	33

INFORMACJE OGÓLNE

Śląski Ogród Botaniczny z siedzibą w Mikołowie przy ul. Sosnowej 5, 43-190 Mikołów, zarejestrowany w Sądzie Rejonowym Katowice-Wschód, Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000163011, istnieje od 2003 roku jako związek stowarzyszeń. W jego skład wchodzi: Województwo Śląskie, Polska Akademia Nauk, Uniwersytet Śląski, Powiat Mikołowski, Powiat Raciborski, Gmina Mikołów, Gmina Radzionków, Gmina Racibórz, Gmina Jaworzno, Gmina Lyski, Towarzystwo Przyjaciół Śląskiego Ogrodu Botanicznego, Towarzystwo Miłośników Ziemi Raciborskiej, Stowarzyszenie Wspólnota, Stowarzyszenie Golf Park Mikołów. Członkiem wspierającym jest Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze SA. Związek ten ma formułę otwartą dla innych samorządów, stowarzyszeń i instytucji naukowych. W 2006 roku instytucja otrzymała zezwolenie ministra środowiska na prowadzenie ogrodu botanicznego. Od 15 marca 2010 roku organizacja posiada również status organizacji pożytku publicznego (OPP).

1. Skład Zarządu Śląskiego Ogrodu Botanicznego – Związku Stowarzyszeń

- dr Stanisław Piechula – prezes zarządu
- dr Gabriel Tobor – I wiceprezes zarządu
- prof. Wiesław Włoch – II wiceprezes zarządu
- mgr inż. Eugeniusz Wycisło – członek zarządu
- Remigiusz Kuś – członek zarządu
[kadencja 2019-2022]

Funkcja członka zarządu nie wiąże się z pobieraniem wynagrodzenia, jest pełniona społecznie.

2. Posiedzenia Zarządu w roku 2019

ROK 2019 (3) (liczba podjętych uchwał)
22.05.2019 r., nr **93** (2)
16.09.2019 r., nr **94** (4)
29.11.2019 r. nr **95** (1)

3. Skład Komisji Rewizyjnej Śląskiego Ogrodu Botanicznego – Związku Stowarzyszeń

- Grażyna Nazar – przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
- Karina Tytko – sekretarz Komisji Rewizyjnej
- Jan Duda – członek Komisji Rewizyjnej
[kadencja 2019-2022]

4. Walne zgromadzenia członków zwołane w roku 2019

- XXXI Walne Zgromadzenie ZS ŚOB – (sprawozdawczo-wyborcze) – 18 czerwca 2019 r.– podjęto 8 uchwał
- XXXII Walne Zgromadzenie ZS ŚOB – 17 grudnia 2019 r.– podjęto 2 uchwały

5. Pracownicy Śląskiego Ogródu Botanicznego

ETATY W ROKU 2019

Liczba zatrudnionych osób	28
Liczba etatów	25,5

UMOWY ZLECENIA/ O DZIEŁO

UMOWA	Mikołów	Radzionków	Jaworzno	ŁĄCZNIE
zlecenia	63	39	-	102
o dzieło	3	6	-	9

6. Kursy i szkolenia pracowników Śląskiego Ogródu Botanicznego

- marzec 2019 – „InDesign średnio zaawansowany” – Grafik
- luty 2019 – „Copywriting, czyli jak się reklamować przy pomocy słowa” – Specjalista ds. edukacji
- luty 2019 – warsztaty informacyjne „Zasady zatrudniania obcokrajowców” – specjalista ds. administracji, kierownik ds. administracyjno- kadrowych, księgowy, zastępca dyrektora ds. administracyjno-technicznych

7. Stażyści i praktykanci

Mikołów:

- program stażowy organizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Mikołowie, pracownik zajmujący się pielęgnacją kolekcji – 2 osoby w okresie od 15.10.2019 r. do 14.01.2020 r.
- program stażowy organizowany przez Grupę Profesja z siedzibą w Poznaniu, pracownik terenów zielonych 1 osoba w okresie od 01.10.2019 r. do 29.02.2020 r.

Praktyki zawodowe

- uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w ramach realizacji zajęć z przedmiotu Uprawy ogrodnicze + program nauczania zawarty na podstawie porozumienia ze szkołą w Ornontowicach, gdzie ŚOB prowadzi praktyczną naukę zawodu – 12 osób

- uczniowie klas wielorozwojowych z Zespołu Szkół Energetycznych i Usługowych w Łaziskach Górnych – praktyczna nauka zawodu w zawodzie ogrodnik
- studenci Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, wydział Biologii i Ochrony Środowiska – 2 osoby
- uczniowie Zespołu Szkół Nr 2 Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Mikołowie – praktyczna nauka zawodu w zawodzie ogrodnik.
- studenci Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie – praktyczna nauka zawodu – 1 osoba
- studenci pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – praktyki studenckie – 60 osób

Radzionków:

Praktyki:

- Uniwersytet Śląski w Katowicach – „Innovative Start. Podniesienie kompetencji zawodowych studentów Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego w odpowiedzi na oczekiwania przyszłych pracodawców”

8.Kursy i szkolenia organizowane przez Śląski Ogród Botaniczny

- maj 2019 – „Poprawa jakości w pracach związanych z ochroną tradycyjnych sadów, poprzez poznanie sposobów pielęgnacji, cięć korekcyjnych i odmładzających oraz przeszkolenie osób do działania w zakresie umiejętności pobierania materiału do okulizacji i szczepień drzew owocowych” – 45 osób
- grudzień 2019 – Szkolenie: „Zbiór i przechowywanie nasion rzadkich gatunków roślin rodzimych” w ramach współpracy z Uniwersytetem Śląskim – 8 osób
- październik 2019 r. – moderowanie warsztatów dla nauczycieli „Adaptacja do zmian klimatu w mieście”

9.Kontrole na terenie ŚOB w roku 2019

- WIORIN Katowice oddz. Pszczyna – maj 2019 – kontrola prawidłowości stosowania środków ochrony roślin
- RDOŚ Katowice – czerwiec 2019 – kontrola z art. 77 ustawy o ochronie przyrody
- Komisja Rewizyjna ŚOB – czerwiec 2019 – kontrola dokumentów finansowych
- Państwowa Inspekcja Pracy – sierpień 2019 – Kontrola stosowania przepisów prawa pracy

10. Ogród jako jednostka naukowa

Decyzją z dnia 7 lutego 2006 r. Minister Środowiska zezwolił związkowi stowarzyszeń Śląski Ogród Botaniczny na prowadzenie ogrodu botanicznego w Mikołowie zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2004 nr 92 poz. 880), nakładającymi m.in. obowiązek prowadzenia badań naukowych i upowszechniania wiedzy. W dniu 29 marca 2017 roku, w związku z rozszerzeniem działalności, Śląski Ogród Botaniczny uzyskał zmianę decyzji Ministra Środowiska z dnia 7 lutego 2006 r. pozwalającej na prowadzenie ogrodu botanicznego poprzez zmianę jej sentencji w zakresie dotyczącym powierzchni oraz numeracji działek, na których znajduje się Ogród.

Decyzją z dnia 22 stycznia 2013 r. Minister Środowiska wpisał Śląski Ogród Botaniczny – Związek Stowarzyszeń pod nr PL 005 do rejestru instytucji naukowych uprawnionych do przewożenia w celach naukowych przez granicę Unii Europejskiej, bez stosownych zezwoleń, żywego materiału roślinnego, okazów zielnikowych, zasuszonych albo w inny sposób utrwalonych okazów gatunków podlegających ograniczeniom na podstawie przepisów UE dotyczących Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (Konwencja Waszyngtońska, CITES), w celu nieodpłatnej wymiany, użyczenia lub darowizny do badań naukowych.

Śląski Ogród Botaniczny prowadzi badania naukowe we współpracy m.in. z usytuowaną przy Ogrodzie zamiejscowym Laboratorium Anatomii Roślin powołanym przez Polską Akademię Nauk Ogród Botaniczny – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie. Śląski Ogród Botaniczny znajduje się również w rejestrze systemu PolON, jako jednostka naukowa w rozumieniu zapisów art. 2 pkt 9 lit. f) Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. 2010 nr 96 poz. 615).

Nadzór merytoryczny nad działalnością naukowo-badawczą ŚOB sprawuje Rada Naukowa. W jej skład wchodzi obecnie 29 osób wybranych na okres czteroletniej kadencji przypadającej na lata 2016-2020.

Przy Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie znajduje się także siedziba Rady Ogródów Botanicznych i Arboretów w Polsce – stowarzyszenia zrzeszającego przedstawicieli polskich ogrodów botanicznych i tworzącego tzw. krajową sieć ogrodów. Jest to organizacja pozarządowa, która inicjuje i podejmuje wspólne badania naukowe, monitoruje uprawę *ex situ* gatunków rzadkich i zagrożonych w skali kraju, tworzy regionalne banki nasion, planuje wspólną strategię rozwoju; przygotowuje programy dydaktyczne i edukacyjne. Podejmuje również działania interwencyjne dla obrony interesów ogrodów botanicznych oraz ochrony zasobów przyrodniczych. Na czele Rady od 2011 roku stoi dyrektor Śląskiego Ogrodu Botanicznego dr Paweł Kojs. W dniach 9–12 czerwca 2019 roku w ogrodzie botanicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbył się XLIX Zjazd Polskich Ogródów Botanicznych połączony z Ogólnopolską Konferencją Naukową pt. „Botanical garden: A green world for everyone! Educational activities for visitors with special needs in green spaces”. Posiedzenia Rady

wraz z konferencjami naukowymi odbywają się minimum raz w roku. Łączna liczba obecnych członków sieci krajowej to 38 ogrodów botanicznych i arboretów.

11. Współpraca

- w ramach członkostwa Gminy Miasta Jaworzna w związku stowarzyszeń i przekazywanej przez Jaworzno składki ŚOB wykonuje prace polegające na utrzymaniu kolekcji roślinnych na terenie parku gminnego Gródek. W ramach prac zatrudniona jest jedna osoba (1/2 etatu) jako koordynator jednostek współpracujących. W ramach umowy dzierżawy terenu Parku Gminnego Gródek zostanie utworzony Ogród Botaniczny Arboretum w Jaworznie.;
- kontynuowano współpracę z Polską Akademią Nauk i uczelniami wyższymi oraz innymi ogrodami botanicznymi w ramach prowadzenia badań naukowych;
- nadal utrzymujemy trzy spółdzielnie socjalne dwie terenowe i jedną prowadząca restaurację i kawiarenkę na terenie Ogrodu Żółtego.
- w ramach rozwoju Śląskich Kolekcji Siedliskowych kontynuowano współpracę z Golf Park Mikołów.
- zawarcie współpracy z Śląską Wyższą Szkołą Medyczną w Katowicach w ramach wymiany, opracowania oraz upowszechniania nauki, a także organizowania przedsięwzięć związanych z planowaniem kariery zawodowej studentów i absolwentów SWSM. Na terenie ŚOB odbywały się wykłady dla studentów na temat wykorzystania ziół w kosmetologii, gastronomii i dietetyce.
- zawarcie współpracy z Wojewódzkim Parkiem Kultury i Wypoczynku im. Gen. Jerzego Ziętka S.A. w zakresie podjęcia wspólnych działań dla kształtowania i zagospodarowania terenów zielonych w przestrzeni miejskiej oraz wspólna realizacja projektu „Urban Links 2 Landscape”.
- zawarcie współpracy z Instytutem Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, której przedmiotem działań są: badania naukowe i wdrożenia w zakresie ochrony przyrody i klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem terenów zdegradowanych i zurbanizowanych, Edukacja Ekologiczna i upowszechnianie dobrych praktyk, podejmowanie i realizacja inicjatyw o znaczeniu lokalnym i regionalnym ważnych dla zrównoważonego rozwoju regionów (szczególnie woj. śląskiego), itd.
- umowa konsorcjum obejmująca przeprowadzenie 2 spacerów komentowanych dla radnych, członków Rad Jednostek Pomocniczych oraz zarządców komunalnych zasobów mieszkaniowych i zarządców spółdzielni mieszkaniowych w Katowicach, realizacja filmu edukacyjnego do wykorzystania w szkołach oraz do Edukacji mieszkańców Katowic w zakresie adaptacji miasta do skutków zmian klimatu z dnia 19.09.2019 r., IETU i VIS Media Sp. z o.o.

12. Wolontariat

W okresie od stycznia do grudnia 2019 roku zawarto łącznie 35 umów wolontariackich z 34 osobami. 21 umów wolontariackich zostało zawartych z osobami, które po raz pierwszy podjęły wolontariat w ŚOB, a pozostałe 13 osób współpracowało już wcześniej z Ogrodem w ramach wolontariatu.

Wolontariusze jak co roku, w głównej mierze angażowali się w działalność Śląskiego Kalendarza Ekologicznego, który realizuje projekt dofinansowany ze środków WFOŚiGW w Katowicach pn. „Klimat dla Śląska”. Działalność wolontariuszy w tym zakresie dotyczyła głównie zadań związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem warsztatów kreatywnych dla dzieci i młodzieży, zabaw ruchowych, pomocy przy organizacji i przeprowadzenia seminariów, prelekcji, wycieczek terenowych. Kiloro z wolontariuszy włączyło się w prace Pracowni Edukacji Przyrodniczej i Ekologicznej, i bardzo aktywnie pomagało przy organizacji półkolonii w Ogrodzie lub innych form warsztatowych. Ponadto wolontariusze włączyli się również w prace związane z szeroko rozumianą pielęgnacją roślin na terenie ogrodu żółtego i czerwonego.

W okresie od stycznia do grudnia 2019 r. łącznie wolontariusze przepracowali na rzecz ŚOB 1503 godziny.

UTRZYMANIE INFRASTRUKTURY ZARZĄDZANEJ PRZEZ ŚLĄSKI OGRÓD BOTANICZNY – ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ

1. Utrzymanie infrastruktury Centrum Edukacji Przyrodniczej i Ekologicznej Śląskiego Ogrodu Botanicznego

- w 2019 roku przeprowadzono przegląd roczny związany z funkcjonowaniem i stanem budynku Centrum Edukacji Przyrodniczej i Ekologicznej. Stan budynku określa się jako dobry.
- przeprowadzono konserwację elementów drewnianych, w tym wieży widokowej oraz poręczy przy punktach widokowych i schodach prowadzących na polanę (lipiec/ sierpień 2019)
- przeprowadzono remont powłoki malarskiej i tynku w korytarzu obok ubikacji damskiej i męskiej zniszczonego w wyniku zalania zgodnie z nakazem Państwowej Inspekcji Pracy (wrzesień 2019)
- przeprowadzono remont powłoki malarskiej w Sali kawiarnianej udostępnionej Spółdzielni Socjalnej ŚOBKAFE (remont finansowała spółdzielnia)
- konieczny jest remont powłoki malarskiej ścian w korytarzu w części biurowej zgodnie z nakazem Państwowej Inspekcji Pracy (do wykonania do końca roku 2019)

- konieczny jest remont powłoki malarskiej i tynku (zlikwidowanie wykwitów ściennych) w Sali konferencyjnej „turkusowej” zgodnie z nakazem Państwowej Inspekcji Pracy (do wykonania do końca roku 2019)
- liczne niewielkie spękania i rysy pojawiające się głównie w nowej części budynku – do usunięcia podczas prac związanych z malowaniem pomieszczeń.

Budynek byłej wartowni – stan dobry. Budynek gastronomiczny przy placu zabaw. Po wykonanej naprawach gwarancyjnych stan budynku określa się jako dobry, mimo iż nadal pojawiają się przecieki i pęknięcia pokrycia dachowego, które są na bieżąco usuwane, a ich pojawianie się związane jest z użyciem słabej jakości pokrycia dachowego.

Plac zabaw przy CEPiE – stan dobry do malowania w przyszłym roku. Stan ścieżek oraz małej architektury jest dobry. Ławki są na bieżąco konserwowane. Kostka brukowa na terenie parkingów wykazuje zużycie i w najbliższym czasie będzie wymagała naprawy.

2.Utrzymanie infrastruktury Ośrodka Edukacji Ekologicznej Dzieci

Infrastruktura OEED to budynek, w którym znajduje się Przedszkole nr 10, plac zabaw, tereny zielone wokół budynku, parking. Stan budynku określa się jako dobry, W chwili obecnej należałoby wykonać prace związane z odmalowaniem sal dydaktycznych i pozostałych pomieszczeń. Wykonano konserwację elementów drewnianych elewacji oraz tarasu Bardzo kosztowne są prace związane z konserwacją systemu klimatyzacji, wentylacji i ogrzewania ze względu na skomplikowanie tych układów i wzajemne ich powiązanie. Od 2016 roku Śląski Ogród Botaniczny nie korzysta z pomieszczeń OEED, natomiast mimo to zajmuje się bieżącym utrzymaniem budynku oraz terenów zielonych wokół OEED jak również zimowym utrzymaniem zarówno parkingów, jak i całej drogi dojazdowej do Ośrodka Edukacji Ekologicznej Dzieci, tj. ok. 300 m.

3.Budynek techniczno-socjalny przy ul. Zamkowej 2

Stan budynku z punktu widzenia budowlanego jest niezadowolający – wymaga generalnego remontu od fundamentów po dach.

4.Utrzymanie infrastruktury towarzyszącej kolekcji roślin ozdobnych

Na terenie Kolekcji Roślin Ozdobnych znajdują się elementy infrastruktury towarzyszącej w postaci m.in. małej architektury, której przegląd został wykonany w 2019 roku. Stan takich elementów jak: altany, platformy widokowe, mola, ścieżka – kładka drewniana, mostek drewniany – wymagają drobnych napraw oraz ponownego zakonserwowania. W 2019 roku wykonano niezbędne naprawy i konserwację balustrad oraz wymieniono balustrady na dwóch platformach widokowych nad kamieniołomem. W kolejnych latach nadal będą kontynuowane prace konserwacyjne Wymiany wymagają reflektory zewnętrzne, które uległy uszkodzeniu, a podświetlają one istotne elementy

kolekcji takie jak np. rozwidlenie ścieżki. Utrzymanie infrastruktury kolekcji roślin ozdobnych to także utrzymanie układu komunikacyjnego, który wymaga dużych nakładów finansowych do poprawy całej nawierzchni.

5. Regionalna Stacja Edukacji Ekologicznej w Radzionkowie

Na bieżąco prowadzone są prace konserwatorskie związane z użytkowaniem budynku. Budynek co roku przechodzi przegląd wentylacji oraz budowlany.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI EDUKACJI PRZYRODNICZEJ I EKOLOGICZNEJ

1. Realizacja warsztatów edukacyjnych

– zrealizowano warsztaty edukacyjne dla **8418** uczestników oraz ich opiekunów. Zajęcia realizowano w ramach:

- projekt dofinansowany przez WFOŚiGW w Katowicach pt. „Warsztaty edukacji przyrodniczej i ekologicznej ŚOB realizowane w latach 2018-2019” – przyznane środki: 27 825,00 zł (931 uczestników w 2019 roku);
- projekt dofinansowany przez WFOŚiGW w Katowicach pt. „Warsztaty edukacji przyrodniczej i ekologicznej ŚOB realizowane w latach 2019-2020” – przyznane środki: 60 150,00 zł (1862 uczestników w 2019 roku);
- zajęcia edukacyjne w ramach współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Śląskiego Ogrodu Botanicznego – zrealizowano warsztaty dla 5434 uczestników;
- zajęcia edukacyjne w ramach działalności statutowej – zrealizowano warsztaty dla 191 uczestników.

2. Programy edukacyjne

Realizowano warsztaty w ramach 10 programów edukacyjnych. Tematyka zagadnień w ramach warsztatów była przyrodnicza, ekologiczna i survivalowa i dostosowana do wieku odbiorców.

- warsztaty dla dzieci w wieku przedszkolnym: Kącik ogrodnika;
- warsztaty dla dzieci w wieku przedszkolnym i klas I-III szkoły podstawowej: Kalejdoskop natury, Śladami smoka Przyrodnika, Wróżka Ziołuszka;
- warsztaty dla dzieci klas I-III szkoły podstawowej: Ogrodowy zawrót głowy;
- warsztaty dla uczniów od IV klasy szkoły podstawowej i dorosłych: Zielony survival, Przyrodnicze spotkania Śląskiego Ogrodu Botanicznego;
- warsztaty dla uczniów od VII klasy szkoły podstawowej i dorosłych: Szkiełko i oko;
- warsztaty dla dzieci, uczniów szkół wszystkich szczebli i dorosłych: Zielarium, Spacer z przewodnikiem, Warsztaty integracyjne, ogniska.

3. Pozostałe warsztaty, stoiska edukacyjne i szkolenia

- organizacja i prowadzenie po raz pierwszy w Ogrodzie dwóch turnusów półkolonii zimowych „Ferie w Ogrodzie”, w których wzięło udział łącznie 33 dzieci (11-15 lutego i 18-22 lutego);
- prowadzenie stoiska informacyjnego podczas Targów Pracy na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (21 marca);
- organizacja i prowadzenie spotkania ze studentami pedagogiki Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w celu zaprezentowania Ogródu, oferty edukacyjnej i możliwości współpracy (29 marca);
- przygotowanie i prowadzenie 2-godzinnego wykładu w Knurowie nt. gatunków roślin i zwierząt rzadkich i zagrożonych wyginięciem na zaproszenie Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie (4 kwietnia);
- organizacja i przeprowadzenie Dnia Leśnika we współpracy z Miastem Mikołów i Nadleśnictwem Katowice. Obchody tego Dnia odbyły się na terenie Ogródu Zielonego i połączone były z warsztatami na temat drzew i sadzeniem drzew. Wzięło w nich udział łącznie ok. 60 uczniów z II Liceum Ogólnokształcącego im. Walerego Wróblewskiego w Gliwicach i Szkoły Podstawowej nr 5 im. Kornela Makuszyńskiego w Mikołowie (5 kwietnia);
- pomoc techniczna w trakcie szkolenia ze szczepienia drzew owocowych (11 maja);
- udział jako jury w XVIII Powiatowym Konkursie Wiedzy Ekologicznej w Orzeszu-Gardawicach, w tym roku odbywającym się pod hasłem „Bez wody nie ma życia”; przygotowano i wygłoszono również wykład wprowadzający nt. stanu i zagrożeń dla mórz i oceanów (14 maja);
- organizacja i prowadzenie warsztatów podczas trzeciego już pikniku rodzinnego dla rodzin adopcyjnych (18 maja);
- prowadzenie spaceru po Ogrodzie Żółtym połączonego z wyświetleniem filmu o wapiennikach dla grupy ok. 50 osób dzieci i dorosłych z PTTK Mikołów (25 maja);
- prowadzenie warsztatów o owadach podczas zakończenia roku Uniwersytetu Dzieci odbywającego się w Ogrodzie (8 czerwca);
- prowadzenie spacerów dla grup leśników z całej Polski (13 czerwca);
- organizacja spotkania dla edukatorów Śląskiego Ogródu Botanicznego połączonego z warsztatami prowadzonymi przez Katarzynę Michalską i Aleksandrę Drzazgę. Warsztaty były okazją do integracji edukatorów oraz nauki nowych ciekawych metod edukacyjnych – praca z ciałem i ruchem, elementy teatru i aktorstwa, tworzenie muzyki i landartu, praca z tekstem literackim i poetyckim, niestandardowe wykorzystanie aplikacji mobilnych (29 czerwca);
- organizacja i prowadzenie czterech turnusów półkolonii letnich „Wakacje

w Śląskim Ogródzie Botanicznym”, w których wzięło udział łącznie 150 dzieci. Turnusy były tematyczne: dwa turnusy pt. „Orły i Wilki na tropie żywiołów” i dwa turnusy pt. „Wioska Bullerbyn (tworzenie osady)” (24-28 czerwca, 1-5 lipca, 29 lipca-2 sierpnia, 5-9 sierpnia);

- organizacja i prowadzenie warsztatów rodzinnych dla pracowników fabryki Opel w Tychach i Gliwicach. Tematem warsztatów w Tychach było samodzielne wykonanie przez każdego uczestnika oleju smakowego i kosmetyku, a następnie wszyscy wzięli udział w warsztacie ogrodniczym i posadzili zioła i rośliny ozdobne na terenie zakładu. W Gliwicach uczestnicy wysłuchali prelekcji na temat Ogródu oraz każdy założył własny las w słoju (22 i 29 września);
- organizacja i prowadzenie praktyk dla studentów I roku pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W okresie od października do listopada odbyło się sześć 6,5-godzinnych spotkań w Ogródzie, w których łącznie wzięło udział 90 studentów (9, 16, 23 i 30 października oraz 6 i 13 listopada);
- pomoc przy organizacji oraz współprowadzenie warsztatów (jako moderator) dla nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych pt. „Adaptacja do zmian klimatu w mieście”. Trzy 6-godzinne warsztaty odbyły się w Centrum Edukacji Ekologicznej w Katowicach-Murckach, we współpracy z Instytutem Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach oraz Miastem Katowice (28-30 października);
- organizacja „Urodzin w Ogródzie”.

4. Udział w konferencjach i szkoleniach

- udział w szkoleniu w Wodzisławiu Śląskim na temat nowych wzorów ofert oraz sprawozdań dotyczących realizacji zadań publicznych. Szkolenie prowadzone było przez eksperta z Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS z Rybnika (29 maja);
- udział w konferencji „U Źródeł” odbywającej się w Dolinie Murckowskiej, która w tym roku odbyła się pod hasłem „Odpowiedzialność w kontekście ochrony przyrody” (4 września).

5. Wydawnictwa edukacyjne

Przygotowano nowe wydawnictwa edukacyjne:

- zakładki edukacyjne (4 wzory);
- broszury: „Dziko rosnące rośliny użytkowe” (tom 21), „Zwierzęta lasów i łąk” (tom 22), „Grzyby Śląskiego Ogródu Botanicznego i jego okolic. Tom 1: Grzyby rozkładające drewno” (tom 23), „Bezpieczny ogień” (tom 24), „Terenoznawstwo” (tom 25);
- mapa edukacyjna po Ogródzie Żółtym „Zielony odkrywca”, będąca kontynuacją mapy edukacyjnej po Ogródzie Czerwonym „Zielony odkrywca”.

6. Pozostałe działania

- pomoc przy szczepieniu jabłoni (kwiecień);
- założenie dwóch akwariów z roślinami owadożernymi (lipiec);
- nawiązanie współpracy z Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska w Katowicach w zakresie bezpłatnej dystrybucji czasopisma „Przyroda Górnego Śląska” w celu promocji walorów przyrodniczo-turystycznych województwa śląskiego (od maja);
- współpraca z panem Ryszardem Kosmędą przy budowie, stawianiu i zasiedlaniu domów dla dzikich zapylaczy - murarek (cały rok);
- przygotowywanie i umieszczanie na stronie facebook Ogrodu postów o tematyce przyrodniczej oraz relacji z warsztatów i innych działań Pracowni Edukacji, aktualizacja zakładki „Edukacja” na stronie www Ogrodu (cały rok).

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI ŚLĄSKI KALENDARZ EKOLOGICZNY

1. Śląski Kalendarz Ekologiczny

Pracownia Śląskiego Kalendarza Ekologicznego w ramach kampanii na rzecz ochrony klimatu pn. „Klimat dla Śląska” dofinansowanego ze środków WFOŚiGW w Katowicach od stycznia do grudnia 2019 roku zorganizowała na terenie ŚOB dziesięć świąt przyrodniczo-ekologicznych: Międzynarodowy Dzień Ptaków, Dzień Astronomii, Międzynarodowy Dzień Bioróżnorodności, Dzień Dziecka, Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego, Dzień Żywołów: ziemia - powietrze, Dzień Geologii i Dzień Grzybów, Dzień Wolontariusza, Dzień Zimy. Łącznie wzięło w nich udział ok. **11 900** osób.

W trakcie świąt zostało przeprowadzonych 54 warsztatów (kreatywne, terenowe, ogrodnicze i in.) dla dzieci i młodzieży. Łącznie wzięło w nich udział 3 041 osób.

Przeprowadzone zostały 5 warsztatów edukacyjnych (Międzynarodowy Dzień Bioróżnorodności, Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego, Dzień Żywołów: ziemia - powietrze, Dzień Geologii i Dzień Grzybów), w których wzięło udział 73 osoby.

Zorganizowanych zostało 8 gier terenowych, w których uczestniczyło łącznie 1058 dzieci.

Odbyły się dwa seminaria popularnonaukowe – 10 wykładów (podczas Międzynarodowego Dnia Ptaków oraz Dnia Geologii), w których wzięło udział 70 osób.

W ramach świąt zorganizowano 3 konkursy dla dzieci i młodzieży – plastyczny „Nie z tej planety” (Dzień Astronomii), kreatywny „Pomyśl zanim wyrzucisz” (Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego) i fotograficzny „Ciekawe skały” (Dzień Geologii). W powyższych konkursach wzięło udział 90 uczestników, a nagrodzono 39

dzieci. Odbył się również całoroczny konkurs pn. „Zielony odkrywca” w którym wzięło udział 180 dzieci w wieku 4-14 lat, a nagrodzonych zostało 51 dzieci.

W trakcie 7 świąt ekologicznych na dziedzińcu odbywał się kiermasz rękodzieła, podczas którego 27 wystawców oferowało swoje produkty. W trakcie Dnia Zimy zorganizowano ponadto, kiermasz świąteczny bożonarodzeniowy, w którym wzięło udział 32 wystawców.

Ponadto pracownia zorganizowała w Ogrodzie 24 sierpnia 2019 r. Noc Nietoperzy, w której wzięło udział ponad 150 osób. Święto obejmowało wykład seminaryjny, nasłuchiwanie nietoperzy, ognisko i całonocne biwakowanie w Ogrodzie.

2. Akcje zbiórki elektrośmieci

W 2019 r. zorganizowano dwie akcje zbiórki zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego:

- 19 maja w trakcie obchodów Międzynarodowego Dnia Bioróżnorodności zorganizowano akcję „Zamień Odpady na Kulturalne Wypady”, w ramach której zebrano **3 ton 620 kg** elektrośmieci. Osobom oddającym zużyty sprzęt rozdano 89 biletów oraz 150 szt. krzewów ozdobnych i drzewek. Patronem honorowym akcji była Fundacja Eko Rozwoju z Wrocławia. Odbiorem i recyklingiem elektrośmieci zajęła się firma Ekomax Sp. z o.o. z Gliwic. Drzewka i krzewy pochodziły z zasobów Śląskiego Ogródu Botanicznego oraz zostały ufundowane przez Szkołę Krzewów Ozdobnych A. Tomiczek z Gierałtowic. Partnerami akcji poprzez przekazanie biletów/wejściówek byli:

1.	Mavi Area Squash & Fitness z Łazisk Górnych
2.	Filharmonia Zabrzeńska
3.	Śląski Ogród Zoologiczny z Chorzowa
4.	MOSIR Łaziska Górne
5.	Filharmonia Śląska
6.	Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kobiór
7.	Pływalnia Wodnik
8.	Kubusiowy Świat Mikołów
9.	Muzeum Śląskie Katowice
10.	Teatr Śląski Katowice
11.	Miejski Dom Kultury z Mikołowa
12.	Teatr Mały Tychy
13.	Kolejkowo Gliwice
14.	Laserhuse Gliwice
15.	Nibylandia Katowice
16.	Opera Śląska Bytom

- 16 września podczas obchodów Dnia Geologii przeprowadzono kolejną zbiórkę elektrośmieci, podczas której zebrano **3 tony 840 kg** zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego. W trakcie tej akcji rozdawano drzewka i krzewy przekazane przez ŚOB Mikołów oraz Szkółkę Krzewów Ozdobnych A. Tomiczek z Gierałowic. Recyklingiem zebranego sprzętu zajęła się firma Ekomax Sp. z o.o. z Gliwic.

3. Akcje edukacyjno – ekologiczne.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 2 akcje ekologiczno – edukacyjne. W trakcie obchodów Międzynarodowego Dnia Ptaków rozdano 30 budek lęgowych, a podczas Dnia Grzybów rozdano 50 szt. atlasów grzybów „Grzybownik” zakupionych ze środków WFOŚiGW w Katowicach.

Ponadto przeprowadzono 17 akcji ekologiczno – edukacyjnych na FB i stronie internetowej Ogródu.

4. Partnerzy i instytucje współpracujące ze Śląskim Kalendarzem Ekologicznym przy organizacji rodzinnych świąt przyrodniczo-ekologicznych

1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
2. Mikołów – Ogród Życia
3. Uniwersytet Śląski
4. Politechnika Śląska
5. Planetarium Śląskie
6. Górnośląskie Koło Ornitologiczne
7. Wycieczkiprzyrodnicze.pl
8. Mikołowski Klub Krótkofalowców
9. Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii
10. Państwowa Inspekcja Roślin i Nasiennictwa
11. Pasięka Edukacyjna „Skrzydłaci Przyjaciele”
12. Tauron Wytwarzanie
13. Agencja Rynku Rolnego
14. Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
15. OSP Bujaków
16. Survival Expedition Tandemowe Trip Love
17. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
18. ŚODR Częstochowa
19. EkoMax Gliwice
20. Parki Krajobrazowe Województwa Śląskiego
21. Stowarzyszenie Wolnej Herbaty

5. Udział pracowników ŚKE w konferencjach, szkoleniach oraz wydarzeniach zewnętrznych.

- 13 kwietnia 2019 r. udział w IV Pikniku Rakietowym organizowanym przez Planetarium Śląski w Parku Śląskim w Chorzowie Sylwia Prusko, Kinga Brzeszcz
- 14 września 2019 r. udział w Dożynkach w Mokrem Sylwia Prusko, Ewelina Roszkowska, Natalia Loranc
- 3 października 2019 r. XVII Samorządowe Forum Kapitału i Finansów Ewelina Roszkowska
- 28 i 30 października 2019 r. moderowanie warsztatów dla nauczycieli „Adaptacja do zmian klimatu w mieście” Ewelina Roszkowska, Natalia Loranc

6. Wywiady udzielone przez pracowników ŚKE.

- 27 marzec 2019 Jacek Maczuch Radio FEST o Międzynarodowym Dniu Ptaków
- 29 marca 2019 Dariusz Bromboszcz Radio Eska o Międzynarodowym Dniu Ptaków
- 5 kwietnia 2019 Natalia Siuta Radio Ekspres o Międzynarodowym Dniu Ptaków i Międzynarodowym Dniu Astronomii
- 7 kwietnia 2019 Monika Lipiec TVS Reporter o Międzynarodowym Dniu Ptaków
- 10 kwietnia 2019 Jacek Maczuch Radio FEST o Międzynarodowym Dniu Astronomii
- 9 maja 2019 Natalia Siuta Radio Ekspres o Międzynarodowym Dniu Bioróżnorodności
- 28 maja 2019 Jacek Maczuch Radio FEST o Dniu Dziecka
- 5 czerwca 2019 nagranie dla TTV Międzynarodowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego
- 10 czerwca 2019 Natalia Siuta Radio Ekspres o Międzynarodowym Dniu Ochrony Środowiska Naturalnego
- 27 czerwca 2019 Natalia Siuta Radio Ekspres o Dniu Żywności konkursie „Ciekawe skały”
- 27 czerwca 2019 Jacek Maczuch Radio FEST o Dniu Żywności konkursie „Ciekawe skały”
- 21 sierpnia 2019 Natalia Siuta Radio Ekspres o Dniu Geologii

- 21 sierpnia 2019 Jacek Maczuch Radio FEST o Dniu Geologii
- 26 września 2019 Jacek Maczuch Radio FEST o Dniu Grzybów
- 25 listopada 2019 Jacek Maczuch Radio FEST o Dniu Wolontariusza i Dniu Zimy

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ ŚLĄSKIEGO BANKU NASION

1. Głównie zadania

W okresie sprawozdawczym rozpoczęto realizację projektu „SALUTE4CE – Zintegrowane zarządzanie środowiskiem z użyciem mikro-skwerów w miejskich obszarach funkcjonalnych (Interreg Central Europe - SALUTE4CE umowa nr 1472 z dn. 05.04.2019r.). Idea projektu realizowanego w ramach Programu INTERREG dla Europy Środkowej polega na wykorzystaniu niewielkich powierzchni na terenie miasta dla realizacji nasadzeń zieleni. Projekt będzie szeroko promował ideę przywracania roślinności rodzimej. Koordynatorem projektu jest Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach. W projekcie zaangażowanych jest 10 partnerów z 5 krajów: Czechy, Słowacja, Niemcy, Włochy i Polska. Wśród partnerów uczestnikami konsorcjum są 4 miasta w tym miasto Chorzów. W każdym z tych miast będą realizowane pilotowe inwestycje na 4 wybranych miejscach jako fragment systemu miejskiej zielonej akupunktury (MZA). Koncepcja MZA polega na punktowym działaniu na tkance miejskiej przez wprowadzanie zieleni, aby uzyskać efekt poprawy estetyki, jakości życia, komfortu termicznego, a także wzmocnienia usług ekosystemowych na terenie miasta. Warunkiem uzyskania tego efektu jest duża liczba tych punktów, podobnie jak w medycznej akupunkturze. Przewiduje się ścisłą współpracę z mieszkańcami od początku opracowywania koncepcji MZA, aby rozwinąć w nich odczucie współwłasności pomysłu i odpowiedzialności za opiekę nad tymi miejscami w przyszłości. Czas realizacji projektu: kwiecień 2019 – marzec 2022.

Kontynuacja projektu „FlorNatur Silesia - ochrona *ex situ* wybranych gatunków muraw kserotermicznych wymienionych w Czerwonej liście roślin województwa śląskiego” dofinansowanego ze środków WFOŚiGW w Katowicach. W 2019 roku przeprowadzone zostały testy kiełkowania zebranych próbek nasion oraz przygotowano dokumentację podsumowującą projekt.

Realizacja trwałości projektu „FlorNatur ROBiA” dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu NFOŚiGW. Projekt został zakończony w 2015 roku. W roku 2019 kontynuowano niezbędne działania związane z trwałością projektu.

W roku 2019 kontynuowano realizację projektu finansowanego z funduszy Unii Europejskiej pn. „FlorIntegral – zintegrowana ochrona *in situ* i *ex situ* rzadkich, zagrożonych i priorytetowych gatunków flory na terenie Polski”

Numer: POIS.02.04.00-00-0006/17
Kierownik projektu: dr Leszek Trząski
Okres realizacji: 01.01.2018 – 31.12.2020
Budżet projektu: całkowita wartość projektu 6 025 547,67 zł
kwota dotacji: 5 121 715,50 zł (instytucja finansująca: Unia Europejska Fundusz Spójności)

Celem projektu jest objęcie działaniami konserwatorskimi wybranych 31 gatunków flory Polski występujących na 71 stanowiskach naturalnych w 13 województwach. Spośród nich 28 gatunków zaliczanych jest do gatunków o wysokim stopniu zagrożenia, 29 jest prawnie chronionych w Polsce, a 16 gatunków jest chronionych w UE Dyrektywą Siedliskową. Dwa pierwsze zadania projektu obejmują kompleksową ochronę *ex situ* wymienionych 31 gatunków przez długoterminowe zabezpieczenie ich różnorodności gatunkowej i genetycznej w banku nasion i w banku DNA. Działania te obejmują także pełną charakterystykę botaniczną i ekologiczną wszystkich 71 populacji i stanowisk zbioru nasion i materiału genetycznego, tj. liści z populacji roślin jako źródła genomowego DNA. Trzecie zadanie tego projektu jest nowością w działaniach konserwatorskich nad ochroną różnorodności flory, gdyż poświęcone jest zintegrowaniu metod ochrony w warunkach sztucznych *ex situ* z warunkami naturalnymi *in situ* przez restytucję 8 wybranych gatunków o wysokim statusie konserwatorskim na 14 stanowiskach w Polsce, w tym w 2 parkach narodowych i na 7 obszarach Natura 2000, wraz z poprawą stanu tych siedlisk, z wykorzystaniem materiałów pochodzących ze zbiorów dla banku nasion flory polskiej.

Koordynatorem projektu i jego głównym wykonawcą (tzw. beneficjentem wiodącym) jest PAN Ogród Botaniczny - Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie, a partnerem - współwykonawcą (tzw. podmiotem zakwalifikowanym do ponoszenia kosztów) jest Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie. Ponadto część zadań projektu wykonują Ogrody Botaniczne Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu M. Curie - Skłodowskiej w Lublinie na podstawie zawartych umów jako zleceniobiorcy wybrani na podstawie postępowań przetargowych.

Po dwóch latach realizacji projektu wykonano w dużym stopniu zaawansowania działania mające na celu utworzenia banku nasion dla gatunków roślin objętych projektem. Do banku nasion PAN OB CZRB przekazano łącznie 84 próbki nasion zebrane na 61 stanowiskach naturalnych i reprezentujące 26 gatunków roślin wraz z dokumentacją stanowisk zbioru. Obecnie zebrane próbki nasion są poddawane testom żywotności oraz tolerancji na zamrażanie w warunkach kriogenicznych ciekłego azotu. Spośród nich 20 zostało umieszczone w banku nasion do długotrwałego przechowywania w ciekłym azocie. Również w przypadku zadania 2, dotyczącego utworzenia banku DNA dla gatunków i stanowisk objętych projektem, w wysokim procencie wykonano zbiór materiału genetycznego w postaci liści z pojedynczych roślin populacji łącznie dla 25 gatunków roślin występujących na 51 stanowiskach

naturalnych. Wraz z próbkami liści dostarczona została dokumentacja zbioru wraz z opisem stanowisk i populacji. Obecnie próbki te służą do izolacji genomowego DNA w połączeniu z oceną ilościową DNA w nano-spektrofotometrze. Część próbek DNA została już umieszczona w kriogenicznym banku DNA w temperaturze ok. 80°C. Wykonano także większość prac związanych z realizacją zadania 3 projektu -restytucji 8 gatunków na pierwotne stanowiska naturalne. W Kampinoskim Parku Narodowym zakończono pierwszy etap restytucji dzwoniecznika wonnego -rośliny krytycznie zagrożonej. Na 5 stanowiskach założono 40 poletek restytucyjnych tego gatunku przez wsiedlenie ok. 1100 roślin. Na bieżąco wykonywany jest monitoring tych stanowisk restytucji oraz niezbędne prace pielęgnacyjne na siedliskach w celu utrzymania cech zbiorowiska ciepłolubnej dąbrowy (*O. Quercetalia pubescenti-petraeae*). W Ojcowskim Parku Narodowym wykonano wsiedlanie w celu restytucji 3 gatunków: dzwonka syberyjskiego, zawilca wielkokwiatowego i turzycy wczesnej, a na terenie Rezerwatu Przyrody "Góra Zborów"- goździka siniego. Na terenie Lubelszczyzny wykonano pierwszy etap prac nad restytucją ciemnicy czarnej na dwóch stanowiskach: w Uroczysku Lasów Strzeleckich i w Rezerwacie Przyrody "Łabunie", ale warunki pogodowe znacznie utrudniły te działania. Bardzo intensywne prace nad restytucją gatunku selery błotne wykonano na terenie Wielkopolski. Na 11 stanowiskach tego gatunku przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne siedlisk przez ich wykoszenie i usunięcie biomasy oraz wykonano dokumentację fitosocjologiczną. Na 7 spośród tych stanowisk udało się wsiedlić ok. 5900 ramet tych roślin. Podjęto także prace mające na celu odtworzenie dwóch stanowisk ostnicy Jana: na stanowisku Folusz i stanowisku Skarpy Kierzkowskie.

W roku sprawozdawczym aktywnie popularyzowano i promowano również efekty projektu poprzez prezentacje referatowe na 3 konferencjach zagranicznych i 5 krajowych, wykłady i postery, regularne wpisy na stronie internetowej projektu www.florintegral.pl i na profilu [instagram.com/florintegral](https://www.instagram.com/florintegral) przedstawiające opisy i bieżące informacje o jego realizacji. Wydrukowano także pierwszą ulotkę informacyjnej w formie leaflet o założeniach i celach projektu.

2.Pozostałe zadania

- pielęgnacja roślin w pokoju hodowlanym oraz zielonej ściany w budynku CEPiE;
- Konserwacja urządzeń w laboratorium (przeeglądy, wymiana filtrów i olejów, dostawy azotu itp.);
- przekazywanie uzyskanego w wyniku testów kiełkowania materiału roślinnego na potrzeby Działu Kolekcji Siedliskowej w ŚOB w Radzionkowie (64 sadzonki);
- prace przygotowawcze dotyczące przygotowania projektu FlorNaturSilesia Etap II;
- zakończenie trwałości projektu Przyszkolne Ogrody Siedliskowe dofinansowanego ze środków FIO (zorganizowanie konkursu podsumowującego);

- udział w przygotowaniu „Prognozy oddziaływania na środowisko dla Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2019-2030”
- udział w przygotowaniu i przeprowadzeniu Warsztatów dla nauczycieli katowickich szkół podstawowych i ponad podstawowych (Adaptacja do zmian klimatu w mieście)
- prowadzenie zajęć edukacyjnych w trakcie ferii zimowych letnich i półkolonii (warsztaty z udzielania pierwszej pomocy);

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ PRACOWNI BADAŃ NAD SYSTEMAMI ADAPTACYJNYMI

Przedmiotem działań Pracowni w 2019 roku była kontynuacja prac nad rozwojem koncepcji autonomicznych systemów adaptacyjnych w kontekstach społecznych, przyrodniczych i ekonomicznych.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI KOLEKCJI SIEDLISKOWYCH ŚLĄSKIEGO OGRODU BOTANICZNEGO W RADZIONKOWIE

Pracownia Kolekcji Siedliskowych sprawuje nadzór nad kolekcjami w Śląskim Ogrórze Botanicznym w Radzionkowie: siedliskowymi (zbiorowiska młak, łąk trzęślicowych i suchych wrzosowisk oraz muraw i zarośli kserotermicznych i muraw psammofilnych) oraz tematycznymi (sadowniczą, roślin ozdobnych, dendrologiczną). Prowadzi również działalność edukacyjną w ramach funkcjonowania Regionalnej Stacji Edukacji Ekologicznej oraz bierze udział w wydarzeniach zewnętrznych.

Realizowane zadania:

1. Edukacja

1.1 Realizacja warsztatów edukacyjnych (w terminie od 01.01.2019 do 31.10.2019):

- zajęcia prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Śląskiego Ogródu Botanicznego: 2982 uczestników,
- zajęcia współfinansowane przez WFOŚIGW w Katowicach: 1141 uczestników,
- Edukacja Miast dla Miasta Radzionków: 260 uczestników,
- zajęcia przeprowadzone przez pracowników RSEE: 1939 uczestników,
- pozostałe zajęcia: 1371 uczestników.

1.2. Wydarzenia edukacyjne

- 26.01.2019 - Zimowe Ptakolice,enie,
- 16.02.2019 – prowadzenie warsztatów dla dzieci w trakcie imprezy otwartej Ptaszkowe love na 3 Stawach w Katowicach,
- 25.03.2019 - Dzień wiosny
- 12.04.2019 - Księżogórska Sowa Noc wydarzenie współorganizowane z Piekarskim Stowarzyszeniem Przyrodników,
- 17.04.2019 – prelekcja w ramach Gali wręczenia nagród w III Turnieju Farmaceutycznym w Zespole Szkół Medyczno-Chemicznych w Tarnowskich Górach,
- 09.05.2019 - Wrota Czasu - gra miejska współorganizowana z 12 DH Oręż,
- 01.06.2019 – prowadzenie stoiska edukacyjnego w trakcie Dnia Dziecka w Śląskim Ogrodzie Zoologicznym w Chorzowie,
- 03.06.2019 - Dzień Dziecka w ŚOB Co powie sowa? - współorganizacja z 12 DH Oręż,
- 31.03.2019 – Dzień Ptaków,
- 04.06.2019 - Dzień Dziecka w ŚOB - Zwiadowcy- współorganizacja z 12 DH Oręż gry terenowej dla dzieci,
- 07.06.2019 - stoisko edukacyjne w ramach obchodów Dni Radzionkowa
- 16.06.2019 - Dzień Dzikich Roślin
- 31.08.2019 - Piknik w Ogrodzie,
- 31.08-01.09.2019 - Harcerski Start 2019 – współorganizacja z 12 DH Oręż oraz 10 DH Kierunek biwaku drużyn harcerskich,
- 29.09.2019 - Dzień Rzeki
- 04.10.2019 - Święto Pieczonego Ziemniaka - współorganizacja z Hufcem ZHP Bytom
- 12.10.2019 – stoisko dla dzieci oraz udział w IV edycji Maratonu Sztafetowego w Radzionkowie,

1.3. Organizowane/współorganizowane kursy, szkolenia, spotkania

01-03.02.2019 – kurs przewodnicki dla harcerzy - współorganizacja z 12 DH Oręż,
08-09.03.2019 Watra harcerska - współorganizacja z Hufcem ZHP Bytom,
25.03.2019, 26.03.2019, 28.03.2019- kurs szczepienia drzew owocowych,
20.07.2019 – Cider Lato – turniej szachowy (współorganizacja ze Stowarzyszeniem Szachowym „Pionek Radzionków”),
25.08.2019 – spotkanie Koła Pszczelarzy z Nakłą Śląskiego (współorganizacja ze Związkiem Pszczelarzy),
Cyklicznie (każdy trzeci piątek miesiąca) odbywały się spotkania w ramach Klubu Mam od stycznia do czerwca

2. Realizowane/współrealizowane projekty w 2019 r.

- doposażenie RSEE w Radzionkowie (etap II) 186/2016/45/EE/ap/D z dnia 07.06.2019, termin realizacji 22.04.2019-31.10.2019,
- kampania na rzecz ochrony klimatu: "Klimat dla Śląska" 308/2018/45/EE/ee/D z dnia 27.07.2018, termin realizacji 01.02.2018-31.12.2019,
- rozbudowa kolekcji sadowniczej Śląskiego Ogródu Botanicznego w Mikołowie (etap IX) oraz w Radzionkowie (etap V) 183/2019/45/OP/wb/D z dnia 07.06.2019, termin realizacji 01.03.2019 – 30.11.2019,
- warsztaty edukacji przyrodniczej i ekologicznej ŚOB realizowane w latach 2018-2019 438/2018/45/EE/ee/D, termin realizacji 01.09.2018-30.06.2019,
- warsztaty edukacji przyrodniczej i ekologicznej ŚOB realizowane w latach 2019-2020 – umowa nr 453/2019/45/EE/ee/D z dnia 30.08.2019,
- FlorIntegral – zintegrowana ochrona ex situ i in situ rzadkich, zagrożonych i priorytetowych gatunków flory na terenie Polski, umowa nr POIS.02.04.00-00-0006/17-00, umowa nr 45/2019/45/OP/Or/D z dn. 22.01.2019.
- „Ogrodowe Inspiracje” – ponownie tworzymy (TMTZ/2018/95 z dnia 19.11.2018)
- Rozbudowa Kolekcji Roślinnych ŚOB w Radzionkowie (etap III) umowa nr 181.2019/45/OP/wb/D z dnia 07.06.2019.2.1.

3. Zlecenia zewnętrzne

- umowa o pielęgnację płatów roślinności przeniesionych z MPL Katowice, Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A., umowa nr GTL/JRP/252/2013 z dnia 05.11.2013 (91 500zł na 2019 r)
- „Edukacja Miast”, Urząd Miasta Radzionków, umowa nr KE.272.1.2019 z dnia 25.02.2019 r.
- ocena zagrożeń stanowisk gatunków i siedlisk przyrodniczych DZP.381.011.2018. UGS w zakresie części A, Uniwersytet Śląski (5 000 zł na 2019r.)

4. Stażyści i praktykanci

Praktyki zawodowe dla uczniów szkół średnich:

- 7 osób w terminie 06.05.2019-17.05.2019 z Zespołu Szkół – Państwowe Szkoły Budownictwa.
- 2 osoby w terminie 01.01.2019–31.10.2019r oraz 1 osoba w terminie 31.08.2019-31.10.2019 r. w ramach umowy z Zespołem Szkół Specjalnych w Radzionkowie

5. Udział w szkoleniach, kursach

- szkolenie dotyczące stosowania chemicznych środków ochrony roślin;

6. Konferencje naukowe, publikacje

International Conference on Accessibility (Poznań, June 2019): „Arboreta i ogrody botaniczne w Polsce. Tradycja – Fundamenty – Wyzwania”, która odbyła się w dniach 18-19 września 2019 r. w Arboretum Wirty. Sebastian Świerszcz, Marcin Nobis, Magdalena Maślak, Agata Smieja, Paweł Kojs, Sylwia Nowak, Arkadiusz Nowak, 2019. Varied response of underground and aboveground plant matter: functional diversity of three different vegetational types after translocation to reclaimed postindustrial land. *Land Degradation and Development*.

Chmolewska Dominika, Nobis Marcin, Nowak Arkadiusz, Maślak Magdalena, Kojs Paweł, Rutkowska Joanna, Zubek Szymon 2019. Rapid change in forms of inorganic nitrogen in soil and moderate weed invasion following translocation of wet meadows to reclaimed post-industrial land. *Land Degrad Dev.* 2019; 30:964–978.

7. Rozbudowa i pielęgnacja kolekcji roślinnych w Ogrodzie botanicznym

W 2019 roku realizowane były następujące zadania związane z rozbudową i pielęgnacją Śląskiego Ogródu Botanicznego w Radzionkowie:

- monitoring oraz pielęgnacja (nawadnianie, koszenie, usuwanie niepożądanych gatunków roślin, usuwanie podrostu drzew) przeniesionych zbiorowisk roślinnych z terenu MPL Katowice w Pyrzowicach;
- rozbudowa sadu poprzez nasadzenie warzyw rozbudowa kolekcji roślin ozdobnych
- bieżąca pielęgnacja i wzbogacanie kolekcji siedliskowych o gatunki roślin pozyskane z natury;
- namnażanie roślin do bieżących projektów i zasilania kolekcji w Ogrodzie.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI KOLEKCJI NAUKOWYCH, ZACHOWAWCZYCH ORAZ OZDOBNYCH

Pracownia Kolekcji Naukowych, Zachowawczych oraz Ozdobnych ŚOB powstała w 2012 roku w wyniku połączenia Pracowni Kolekcji Roślin Ozdobnych z Pracownią Kolekcji Naukowych i Zachowawczych Śląskiego Ogródu Botanicznego.

Sprawuje ona nadzór nad kolekcjami:

- ozdobnymi, w tym: Kolekcją dendrologiczną (drzewa i krzewy ozdobne), Ogrodem tarasowym, Ogrodem kwiatowym (kolekcja kwiatowa, kolekcja rododendronów, łąka trzęślicowa), Ogrodem traw ozdobnych; Ogrodem roślin wodnych; Łąką kwietną i Murawą kserotermiczną;

- zachowawczymi, w tym: Kolekcją sadowniczą starych odmian drzew, krzewów i pnączy owocowych, Kolekcją owocowych drzew ozdobnych oraz Kolekcją zachowawczą irysów;
- edukacyjnymi, to jest: Kolekcją edukacyjną roślin energetycznych oraz Kolekcją roślin użytkowych (uprawnych, warzywnych i zielarskich).

1. Pracownicy

W Pracowni, na mocy umowy o pracę, zatrudnione były osoby na stanowiskach:

- kurator Kolekcji Roślin Ozdobnych – (1 etat) od 01.04.2016 r. do nadal (aktualnie na urlopie macierzyńskim);
- pracownik fizyczny – (2 etaty) od 06.10.2014 r. do nadal;

2. Realizowane zadania

W okresie styczeń – październik 2019 roku realizowane były następujące zadania dofinansowane z Wojewódzkiego funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach:

- „Rozbudowa kolekcji sadowniczej Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Mikołowie (etap IX) oraz w Radzionkowie (etap V)”. Projekt ten realizowany jest jednocześnie na terenie ogrodów w Radzionkowie i Mikołowie. Cele projektu: 1). Ochrona starych odmian drzew i krzewów owocowych w regionie – realizowany poprzez pobór zrazów od osób zgłaszających chęć ich podarowania (mieszkańcy województwa śląskiego), a następnie przeszczepieniu ich na podkładowki w ŚOB i oddaniu beneficjentom; 2). Zwiększenie bioróżnorodności kolekcji sadowniczych – realizowany poprzez zakup sadzonek nowych odmian roślin sadowniczych, a także zwiększenie liczby podkładek drzew owocowych (jabłoni, grusz etc.) do dalszych szczepień; 3). Propagowanie idei ochrony bioróżnorodności roślin sadowniczych (drzew, krzewów i pnączy) poprzez wydanie plakatu edukacyjnego (format B2) „Sad Tradycyjny”. Umowa Dotacji nr 183/2019/OP/wb/D z dnia 07.06.2019. Kwota dofinansowania: 21 180,00 zł. Projekt zakończony: 30.11.2019 r.
- „Budowa Śląskich Kolekcji Siedliskowych (etap IV) z założeniem Łąki kwietnej” – Zajmuje obszar na terenie tzw. Ogrodu Zielonego (pola golfowego) zlokalizowanego w na ogólnodostępnym, nieogrodzonym terenie (ul. Licowa i ul. Golfowa) oraz na terenie Ogrodu Czerwonego (ul. Grudniowa). Cele projektu: 1). Rozbudowa kolekcji siedliskowych – realizowana poprzez nowe nasadzenia; 2). Założenie Łąki Kwietnej pełniącej funkcje rekreacyjno-edukacyjne; 3) Zwiększenie bioróżnorodności obszaru ŚOB – poprzez nasadzenia drzew oraz wysiew nasion roślin jednorocznych i wieloletnich; 3). Zwiększenie potencjału edukacyjnego ŚOB poprzez prowadzenie na terenie kolekcji zajęć edukacyjnych. Umowa Dotacji nr 566/2019/45/OP/wb/D z dnia 31.10.2019. Kwota dofinansowania: 48 115,00 zł. Planowany termin zakończenia realizacji zadania:

30.11.2020 r. (przedłużenie terminu realizacji zadania ze względu na wprowadzenie stanu epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej – COVID-19). Realizowane zadania mają na celu rozbudowę istniejących kolekcji oraz zakładanie nowych na terenach dotychczas niezagospodarowanych.

3. Zadania związane z pielęgnacją kolekcji Śląskiego Ogrodu Botanicznego

Poza realizacją zadań dofinansowanych w poszczególnych kolekcjach odbywały się niezbędne prace pielęgnacyjne wynikające z ich specyfiki:

- kolekcje ozdobne: 1) pielęgnacja trawnika, 2) pielęgnacja drzew i krzewów ozdobnych: cięcia formujące i sanitarne, obsypywanie korą, odchwaszczenie, zabezpieczanie palikami, usuwanie wypadów i wykrotów 3) zabiegi pielęgnacyjne traw ozdobnych (cięcie, wyczesywanie, nawożenie, wiązanie w chochoły na okres zimowy) 4) zabiegi pielęgnacyjne bylin (wiosenne porządkowanie i cięcie bylin po zimie, dzielenie bylin, cięcie przekwitłych kwiatostanów, bieżące prace przy prawidłowym utrzymaniu bylin- podcinanie kwiatostanów bylin ozdobnych z liści, stawianie podpór pod rośliny itp.) 5) nawożenie nawozami mineralnymi i naturalnymi – kompostem; 6) opryski przeciw chorobom i szkodnikom; 7) zabezpieczanie drzew przed zającami i sarnami poprzez instalowanie specjalistycznych osłonek z siatki; 8) zabezpieczenie krzewów i bylin na okres zimowy poprzez odpowiednie wiązanie, wykonywanie chochołów i okrywanie igliwem i agrowłókniną.
- kolekcja sadownicza: 1) cięcia formujące, odnawiające i sanitarne drzew i krzewów owocowych; 2) szczepienie podkładek (drzew) zrazami pobranymi w wyniku ekspedycji terenowych; 3) pielęgnacja podkładek i szczepów (młodych drzewek) w szkółce poprzez: usuwanie zbędnych pędów, odchwaszczanie, wykonywanie oprysków przeciwko chorobom i szkodnikom; 4) sadzenie nowych drzew i krzewów w odpowiednio przygotowanych miejscach; 5) nawożenie drzew, krzewów, pnączy i roślin w szkółce nawozami mineralnymi; 6) poprawianie i wykonywanie mocowań drzewek do palików; 7) zabezpieczanie drzew przed zającami i sarnami poprzez instalowanie specjalistycznych osłonek z siatki; 8) okopywanie drzew w celu utrzymania tzw. czarnego ugoru dla lepszej absorpcji mikro- i makroelementów przez drzewa; 9) zabezpieczenie drzew na okres zimowy.
- kolekcja edukacyjna roślin energetycznych: 1) wycinanie nadziemnych części roślin energetycznych w celu pobudzenia ich rozrostu;
- kolekcja edukacyjna roślin uprawnych, Warzywnych oraz Zielarskich: 1) polowe prace ziemne – orka, bronowanie, uprawa agregatorem; 2) wysiew roślin uprawnych do gruntu (zboża i niektóre warzywa) i w rozsądzie (warzywa) oraz na podniesionych zagonach (warzywa, zboża i kwiaty); 3) wysadzenie warzyw i ziół w zagonach (ziemnych i tzw. podniesionych); 4) naprawianie oraz przygotowywanie infrastruktury towarzyszącej, tj. kryjówek dla drobnych

zwierząt; 5) usuwanie chwastów; 6) zbiór, segregacja i przygotowywanie plonów do przechowywania; 7) koszenie ścieżek trawiastych w kolekcji; 8) przygotowanie gleby do spoczynku zimowego.

- łąka kwietna – przeprowadzono kolejne etapy rewitalizacji łąki kwietnej: 1) orka i pozostawienie łąki „w skibie” 2) uprawa glebogryzarką, 3) przygotowanie terenu do siewu
- winnica – na terenie zakładanej kolekcji przeprowadzono następujące prace: 1) plantowanie terenu po wykaszaniu, 2) koszenie samosiewów; 3) prace pielęgnacyjne polegające na przywiązywaniu winorośli do konstrukcji nośnej
- śląskie kolekcje siedliskowe – w obecnym sezonie wegetacyjnym przeprowadzono prace pielęgnacyjne w istniejącej części oraz prace przygotowawcze w części rozbudowywanej: 1) wykoszenie terenu boru sosnowego założonego w 2016 r. oraz buczyny i gradu założonych w 2017 i rozbudowanych w 2018 roku, 2) wyznaczenie terenu pod nasadzenia, dla nasadzeń planowanych w 2020 roku, 3) prace porządkowe na terenie kolekcji.

Ponadto pracownia zajmowała się bieżącym utrzymaniem pozostałych terenów (to jest łąk, pola uprawnego). Prace polegające na regularnym koszeniu terenów łąkowych (trzy razy w roku) oraz uprawie polowej (uprawa kukurydzy) były wykonywane w ramach umowy barterowej.

4. Udział w seminariach, konferencjach i targach

- udział w 40 Dniach Otwartych Drzwi Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Mikołowie, 30 czerwca;
- udział XXVIII Krajowej Wystawie Rolniczej Częstochowa, 1 września

5. Organizowane szkolenia

- przeprowadzenie szkolenia pt: „Poprawa jakości w pracach związanych z ochroną tradycyjnych sadów, poprzez poznanie sposobów pielęgnacji, cięć korekcyjnych i odmładzających oraz przeszkolenie osób do działania w zakresie umiejętności pobierania materiału do okulizacji i szczepień drzew owocowych” – 6-godzinne szkolenie dotyczące szeroko rozumianej uprawy, rozmnażania i ochrony sadów tradycyjnych. 11 maja 2019
- „Kurs szczepienia drzew owocowych” – organizowany w Radzionkowie (w dniach 25, 26, 28 i 29 marca, w sumie 40 uczestników), cztery 5-godzinne szkolenie mające na celu praktyczne zapoznanie się ze szczepieniem drzew owocowych na przykładzie jabłoni;

6. Współpraca

Pracownia współpracowała z następującymi podmiotami:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Ornontowicach – organizacja i prowadzenie praktycznej nauki zawodu technik ogrodnik w ramach przedmiotu: Uprawy ogrodnicze, realizowane od 01.09.2016 r.; obecnie są to dwie klasy I i II
- Zespół Szkół nr 2 Specjalnych w Mikołowie organizacja i prowadzenie praktycznej nauki zawodu technik ogrodnik od 01.09.2019r.
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Włodary – „Villa Vlokmari”, KRS 0000286222, 48-317 Włodary ul Leśna 1A – w ramach przeprowadzenia warsztatów (patrz pkt 5)

7. Wydawnictwa

Wydano drukiem plakat edukacyjny pt: „Tradycyjny sad” – 1000 szt.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁAŃ PROMOCYJNYCH, W TYM WSPÓŁPRACY Z MEDIAMI

1. Telewizja

Informacje nt. działalności Śląskiego Ogrodu Botanicznego w 2019 roku pojawiały się m.in. w takich telewizjach, jak: TVP3 Katowice, TVT, Telewizja Sfera, Telewizja Zabrze, TVS, Tarnovizja.

2. Facebook

Znaczną część informacji o Ogrodzie mieszkańcy czerpią z serwisu społecznościowego Facebook. Na koniec grudnia 2019 roku internautów, którzy „lubią” fan page Ogrodu w Mikołowie, było 6560 tys., a Ogrodu w Radzionkowie – 2404. Liczba internautów „obserwujących” profil to analogicznie 6886 i 2514. Ponadto na Facebooku są tworzone tzw. wydarzenia, dzięki którym internauci mogą do nich dołączyć i otrzymywać bieżące informacje o tym, co jest organizowane w Ogrodzie.

3. Strona WWW

Śląski Ogród Botaniczny prowadzi witrynę internetową www.obmikolow.robia.pl. Jej redaktorami są pracownicy Ogrodu, którzy zajmują się poszczególnymi sprawami, o których informują na stronie. Jest również wersja angielska. Pod koniec grudnia 2019 r. liczba odwiedzin na stronie wynosiła 242 370 tys. odsłon.

Odsłony

242 370

% całości: 100,00% (242 370)

Sesje

49 752

% całości: 100,00% (49 752)

przejsię na stronę anglojęzyczną (...)

3 825

% całości: 100,00% (3 825)

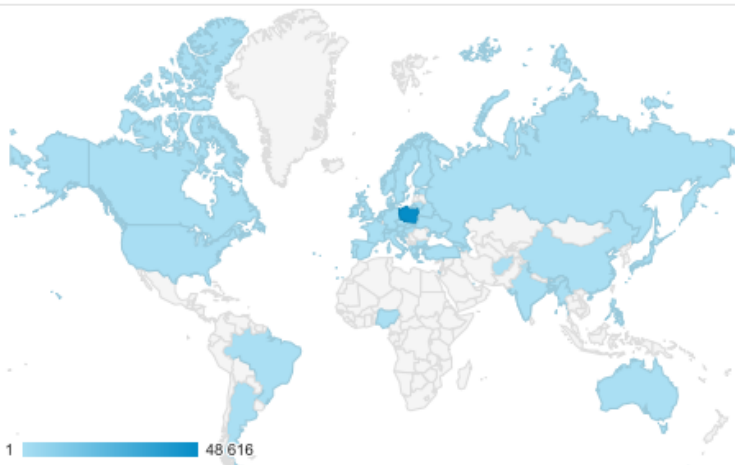
Śr. czas trwania sesji

00:02:26

Śr. dla widoku danych: 00:02:26
(0,00%)

Sesje

Sesje według Typ użytkownika

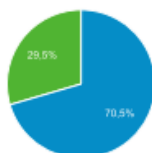
Typ użytkownika	Sesje
New Visitor	34 047
Returning Visitor	15 705

Sesje według Kraj

Kraj	Sesje
Poland	48 616
United States	385
Germany	252
United Kingdom	107
Czechia	32
France	32
China	31
Japan	31
Netherlands	30
(not set)	23

Odsłony według Płeć

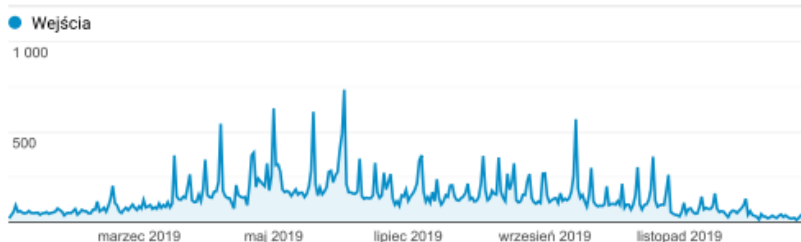
■ female ■ male

Użytkownicy według Kategoria urzãd...

Ilość wejść na stronę w danym miesiącu

4. Radio

Informacje nt. działalności Śląskiego Ogródu Botanicznego w 2019 roku pojawiały się m.in. w takich rozgłoszeniach radiowych, jak: Radio Fest, CCM, Radio Piekary, Radio Express, Radio eM, Radio Silesia, Radio Katowice, Radio Vanessa, RMF, Eska.

5. Prasa

Informacje nt. działalności Śląskiego Ogródu Botanicznego w 2019 roku pojawiały się m.in. w takich czasopismach, jak: Gazeta Mikołowska, Gazeta Wyborcza, Dziennik

Zachodni, Nowiny Zabrzeńskie, Aktualności Powiatu Mikołowskiego, Nasza Gazeta, Kurier Radzionkowski, Głos Radzionkowa, Skoczek – magazyn klientów SKOK Ziemi Rybnickiej, Tygodnik Echo.

6. Serwisy internetowe i portale społecznościowe

Informacje nt. działalności Śląskiego Ogródu Botanicznego w 2019 roku pojawiały się m.in. w takich serwisach, jak:

www.pl.tripadvisor.com	www.tg.net.pl	www.planergia.pl
www.mikołowski24.pl	www.slaskie.pl	www.evenea.pl
www.mojmikołow.pl	www.ekolupa.pl	www.mikołow.naszemiasto.pl
www.mikołow.pl	www.rybnik.com.pl	www.ngo.pl
www.zielonalekcja.pl	www.insilesia.pl	www.slaskie.travel
www.silesiakultura.pl	www.gdzieco.pl	www.us.edu.pl
www.silesiadzieci.pl	www.ekogazeta.pl	www.ecoportal.com.pl
www.ekonews.com.pl	www.ulicaekologiczna.pl	www.ekologia.pl
www.ekologiczni.pl	www.ekozycie.pl	www.ecocafe.pl

7. Organizacje i instytucje wspierające promocję wydarzeń w Ogrodzie

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
- PAN Ogród Botaniczny – CZRB w Powsinie
- Ogrody botaniczne należące do sieci ROBiA
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
- Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska
- Uniwersytet Śląski
- Politechnika Śląska
- GEOSfera Jaworzno
- Egzotarium Sosnowiec

8. Wywiady udzielone przez pracowników

Przed każdym świętem przyrodniczo-ekologicznym były udzielane wywiady do rozgłośni radiowych, głównie dla Radia Fest, Radia Express i Radia eM nt. szczegółów danego wydarzenia z zaproszeniem radiosłuchaczy do udziału. Wywiadów udzielali: Małgorzata Szymańczyk, Sylwia Prusko oraz Ewelina Roszkowska.

9. Artykuły (ŚOB w Mikołowie)

Regularnie co miesiąc na łamach „Gazety Mikołowskiej” ukazywały się artykuły promujące wydarzenia w Ogrodzie, kolekcje roślinne i warsztaty edukacyjne. Teksty o podobnej tematyce ukazywały się w „Naszej Gazecie”.

10. Wystawy

Od stycznia odwiedzający Ogród mogli podziwiać plenerową wystawę fotograficzną „PAN i róże”, której autorem był biolog Jan Marcinkiewicz, a opracowanie graficzne wystawy to dzieło plastyczki Weroniki Ratajskiej – pracownika Śląskiego Ogródu Botanicznego artysty plastyka. Fotografie zostały wykonane techniką wykorzystywaną w badaniach tkankowych. Autor sfotografował róże rosnące w Narodowej Kolekcji Odmian Uprawnych Róż w PAN Ogródku Botanicznym – CZRB w Powsinie własnoręcznie wykonanymi obiektywami wg wypracowanej przez siebie metody, która polega na wykonywaniu zdjęć obiektom ustawionym na czarnym materiale w odległości 2x długości fokalnej obiektywu od czoła obiektywu lub dalej, aby uzyskać czarne, rozmyte tło.

W ramach promocji Ogródu w 2019 roku zostały zorganizowane trzy edycje eventu sportowego pn. „Botaniczna Piątka”. Wydarzenia odbyły się wiosną, latem oraz edycja nocna, zaś edycja jesienna odbędzie się w listopadzie. W biegu i nordic walking na 5 km po Ogródku Botanicznym wzięło udział kilkaset osób z całego regionu. „Botaniczna Piątka” jest wydarzeniem, które przyciąga nie tylko zawodników, ale rzesze kibiców.

SZACOWANA LICZBA ODWIEDZAJĄCYCH OGRÓD

MIKOŁÓW	LICZBA OSÓB, KTÓRE BRAŁY CZYNNY UDZIAŁ W DZIAŁANIACH OFEROWANYCH PRZEZ ŚOB W MIKOŁOWIE W ROKU 2019 TO 17 951
	LICZBA OSÓB, KTÓRE ODWIEDZIŁY OGRÓD W MIKOŁOWIE W ROKU 2019 SZACOWANA JEST NA 125 000
RADZIONKÓW	LICZBA OSÓB, KTÓRE BRAŁY CZYNNY UDZIAŁ W DZIAŁANIACH OFEROWANYCH PRZEZ ŚOB W RADZIONKOWIE W ROKU 2019 TO 7 693
	LICZBA OSÓB, KTÓRE ODWIEDZIŁY OGRÓD W RADZIONKOWIE W ROKU 2019 SZACOWANA JEST NA 45 000

POZYSKIWANIE FUNDUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Członkowie Związku Stowarzyszeń w zdecydowanej większości to podmioty tworzące sektor finansów publicznych, a finansowanie działalności Związku w ponad 50% opiera się na finansowaniu w postaci składek członkowskich. Związek nie prowadzi działalności gospodarczej, natomiast dodatkowym sposobem finansowania jest prowadzenie działalności odpłatnej, pozyskiwanie funduszy zewnętrznych (realizacja projektów) oraz kredyt w rachunku bieżącym w celu zachowania płynności finansowej.

PROJEKTY ZREALIZOWANE W ROKU 2019					
L.p.	tytuł projektu	okres realizacji	wartość projektu	kwota dotacji	instytucja dofinansowująca
1.	„WARSZTATY EDUKACJI PRZYRODNICZEJ I EKOLOGICZNEJ ŚOB REALIZOWANE W LATACH 2018-2019”	2018-2019	42 207,00 zł	27 825,00 zł	WFOŚiGW w Katowicach
2.	„KLIMAT DLA ŚLĄSKA”	2018-2019	178 989,00 zł	120 400,00 zł	WFOŚiGW w Katowicach
3.	„ROZBUDOWA KOLEKCJI ROŚLINNYCH ŚLĄSKIEGO OGRODU BOTANICZNEGO W RADZIONKOWIE (ETAP III)”	2019	38 863,00 zł	20 413,00 zł	WFOŚiGW w Katowicach
4.	ROZBUDOWA KOLEKCJI SADOWNICZEJ ŚLĄSKIEGO OGRODU BOTANICZNEGO W MIKOŁOWIE (ETAP IX) ORAZ W RADZIONKOWIE (ETAP V)	2019	40 430,00 zł	21 180,00 zł	WFOŚiGW w Katowicach
5.	„DOPOSAŻENIE REGIONALNEJ STACJI EDUKACJI EKOLOGICZNEJ (ETAP II)”	2019	50 601,19 zł	40 312,69 zł	WFOŚiGW w Katowicach
6.	OGRODOWE INSPIRACJE – PONOWNIE TWORZYMY	2019	8 050,00 zł	6 970,00 zł	Fundacja Santander
7.	USŁUGA WYKONANIA „PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU TECHNOLOGII WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2019-2030” – 2707/RP/2019 Z DNIA 10.07.2019	2019	-	29 766,00 zł	Województwo Śląskie
ŁĄCZNIE			359 140,19 zł	266 866,69 zł	
PROJEKTY REALIZOWANE W ROKU 2019					
Lp.	tytuł projektu	okres realizacji	wartość projektu	kwota dotacji	instytucja dofinansowująca
1.	„FLORINTEGRAL - ZINTEGROWANA OCHRONA IN SITU I EX SITU RZADKICH, ZAGROŻONYCH I PRIORYTETOWYCH GATUNKÓW FLORY NA TERENIE POLSKI”	2018-2020	Budżet projektu: 6 078 942,32 zł udział ŚOB: 911 656,41 zł 232 775,45 zł	Kwota dotacji ze środków UE 5 167 100, 97 zł Kwota dotacji ze środków UE dla SOB: 774 907,95 zł Wkład własny ŚOB: 136,748,46 zł 34 916,62 zł	Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych (CKPŚ) WFOŚiGW w Katowicach

2.	PROJEKT „SALUTE” W RAMACH PROGRAMU INTERREG CENTRAL EUROPE	2019-2021	Udział ŚOB: 102 850,00 EUR	Kwota dotacji ze środków EFRR dla ŚOB: 87 422,50 EUR Wkład własny ŚOB: 15 427,00 EUR	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego)
3.	„BUDOWA ŚLĄSKICH KOLEKCJI SIEDLISKOWYCH – ETAP IV Z ZAŁOŻENIEM ŁĄKI KWIETNEJ	2019-2020	61 097,00 zł	48 115,00 zł	WFOŚiGW w Katowicach
4.	„WARSZTATY EDUKACJI PRZYRODNICZEJ I EKOLOGICZNEJ ŚOB REALIZOWANE W LATACH 2019-2020”	2019-2020	75 215,00 zł	60 150,00 zł	WFOŚiGW w Katowicach
5.	BUDOWA ŚLĄSKICH KOLEKCJI SIEDLISKOWYCH (ETAP IV) Z ZAŁOŻENIEM ŁĄKI KWIETNEJ”	2019-2020	61 097,00 zł	48 115,00 zł	WFOŚiGW w Katowicach
ŁĄCZNIE			1 341 840,86 zł 102 850,00 EUR	966 204,57 zł 87 422,50 EUR	

WNIOSKI, KTÓRE NIE OTRZYMAŁY DOTACJI W 2019 ROKU

Lp.	tytuł projektu	okres realizacji	wartość projektu	kwota dotacji	instytucja dofinansowująca
1.	„BUDOWA PRZECHOWALNI NASION RODZIMYCH GATUNKÓW ROŚLIN WRAZ Z CENTRUM PRZETRZYMYWANIA GATUNKÓW CITES I MODERNIZACJĄ KOLEKCJI ROŚLIN WODNYCH NA TERENIE ŚLĄSKIEGO OGRODU BOTANICZNEGO”	2019-2023	4 600 350,00 zł	4 136 000,00 zł	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)
2.	„SZTUKA KWIETNIE W OGRODZIE”	2019	8 050,00 zł	6 970,00 zł	Narodowe Centrum Kultury
3.	BUDOWA ARBORETUM ŚLĄSKIEGO OGRODU BOTANICZNEGO W JAWORZNIE. KOLEKCJA EDUKACYJNA DRZEW MIEJSKICH	2019-2020	130 050,00 zł	97 050,00 zł	WFOŚiGW w Katowicach

PROJEKTY W TRAKCIE OCENY, PLANOWANE DO REALIZACJI W 2020 ROKU

Lp.	tytuł projektu	okres realizacji	wartość projektu	kwota dotacji	instytucja dofinansowująca
1.	-	-	-	-	-

PROJEKTY PRZYGOTOWYWANE, KTÓRE ZOSTANĄ ZŁOŻONE W 2020 ROKU

Lp.	tytuł projektu	okres realizacji	wartość projektu	kwota dotacji	instytucja dofinansowująca
1.	„WARSZTATY EDUKACJI PRZYRODNICZEJ I EKOLOGICZNEJ ŚOB REALIZOWANE W LATACH 2020-2021”	2020-2021	-	-	WFOŚiGW w Katowicach
2.	ŚLĄSK DLA KLIMATU – ŚLĄSKI KALENDARZ EKOLOGICZNY	2020-2021	-	-	WFOŚiGW w Katowicach
3.	ROZBUDOWA KOLEKCJI SADOWNICZEJ ŚLĄSKIEGO OGRODU BOTANICZNEGO W MIKOŁOWIE (ETAP X) ORAZ W RADZIONKOWIE (ETAP VI)	2020	66 012,00 zł	49 457,00 zł (wnioskowana)	WFOŚiGW w Katowicach
4.	FLORNATUR SILESIA ETAP II	2020-2023	-	-	WFOŚiGW w Katowicach